

Analysemodel

Når du skal arbejde med en novelle, er der mange elementer der kan være værd at tage fat i. Nogle ting virker mere oplagt end andre, og det er også helt ok, for ikke alle historier kalder på at man beskæftiger sig med alle aspekter af teksten.

Nedenfor finder du en analysemodel, som kommer godt rundt om det hele. Den er sat op i en rækkefølge der kan give god mening, men det er er bestemt også en mulighed at flytte lidt rundt i rækkefølgen, eller blot udvælge enkelte områder man vil fokusere på.

Husk at de fleste af punkterne der nævnes i modellen nedenfor skal underbygges, forstået på den måde at du skal kunne argumentere hvorfor du siger som du gør.

Eksempel:

“Jeg kan se at hovedpersonen er sur på sin far. ***Det kan jeg f.eks. da han her på side 3 gør sådan her...***“

Generel info

Hiv fat i de faktuelle elementer i novellen. Hvem har skrevet den – og hvornår?
Hvordan kan du se at det er en novelle?

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Titel

Forfatter

Udgivelsesår

Genretræk

Undergenre

Komposition

Gå i dybden med tekstens indhold. Det er her, at en stor del af dit arbejde med novellen vil finde sted. Her afklares det, hvilke værktøjer forfatteren har benyttet for at skabe sin historie, og en stor del af disse er med til at underbygge novellens genrekendetegn.

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Layout (ydre layout – er alene relevant hvis der er særlige virkemidler i det visuelle udtryk som har betydning)

Resumé af fortællingen

Hvad er konflikten?

Er der nogle vendepunkter?

Handlingsforløb. Er der kun et? Er der parallelle historier? Er der flashbacks e.lign? – benyt f.eks. berettermodellen eller tre-akter-modellen

Fortalt tid. Hvor lang tid spreder historien sig over?

Persongalleri

Her går vi i dybden med personerne i historien. Hvem er de, og hvordan er de?
Hvem fortæller historien?

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Hvem er fortælleren? Jeg-foræller, alvidende fortæller eller andet? Hvad betyder det for historien?

Hvem er hovedpersonen? Udarbejd en personkarakteristik som kan fokusere på udvikling, træk, historie, ydre, indre mv.

Hvilke bipersoner er med i historien? Udarbejd en personkarakteristik hvis det er en person der fylder meget i fortællingen.

Miljø

Her er vi nysgerrige på hvor historien udspiller sig. Er det i provinsen, storbyen, udlandet, 1950'erne eller noget helt andet?

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Hvor befinder vi os?

Hvilken tidsperiode?

Er der noget særligt at sige om de sociale forhold? Rige, fattige, hjemløse, utilpassede mv.

Er miljøet vigtigt for historien eller personerne?

Virkemidler

Her undersøger vi hvilke “tricks” novellen gør brug af. Det kan være sproget der er beskrivende og sansende, eller gammeldags og simpelt. Det kan også være en særlig tone, humor, dystert, trist e.lign.

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Sproget. Hvordan er det skrevet, og hvad betyder det for dig som læser, og for dét historien forsøger at formidle?

Er der metaforer, gentagelse, overdrivelser?

Er der symboler og objekter der betyder noget særligt?

I hvor høj grad er der tomme pladser, hvor du selv skal tænke dig frem til hvad det betyder?

Er der mange hints i retning af at forstå plottet og historien bedre?

Fortolkning

Her går vi i dybden med budskabet bag det hele. Hvad er det egentlig forfatteren gerne vil fortælle os med sin historie?

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Er der et tema som bliver særligt behandlet? Er der flere?

Hvad er budskabet?

Er novellen samfundskritisk? Og er den relevant i dag?

Hvad betyder titlen? Symbolik, ordspil, hints eller andet?

Hvordan slutter novellen – åben eller lukket?

Hvem er målgruppen?

Afsluttende konklusion

Her samler vi op, og konkluderer på budskabet og om historien lykkes med at få det igennem. Det er også her vi sammenligner med noget andet, og enten fremhæver forskelligheder eller ligheder.

Du kan med fordel tage fat i følgende:

Lykkes novellen med at få sit budskab igennem? Hvilke elementer fra din analyse bidrager især til at det lykkes?

Kan du lide novellen?

Hvad vil du perspektivere til? Det kan være en roman, en film, en problemstilling i det nuværende samfund, en anden novelle, et eventyr – mulighederne er uendelige.